

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Факультет управління та бізнесу
Кафедра економіки і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

професор А. Батракова

«01» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни ОК 22 Економіка підприємства

статус дисципліни обов'язкова

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань G Інженерія, виробництво та будівництво

спеціальність G1 Хімічні технології та інженерія

освітня програма «Хімічні технології в будівництві»

мова навчання українська

2025 рік

Handwritten signature

1. Мета вивчення навчальної дисципліни формування розуміння здобувачами вищої освіти за технічними спеціальностями основних економічних явищ і особливостей прояву економічних законів на рівні підприємства

Об'єктом навчальної дисципліни є: виробнича діяльність підприємства, механізми формування і використання основних факторів виробництва і економічних ресурсів підприємства.

Предметом навчальної дисципліни є педагогічна адаптована система знань про виробничі відносини й економічні закони та закономірності, що виникають і діють на окремих підприємствах.

2. Передумови для вивчення дисципліни: ОК2. Філософія; ОК5. Вища математика, ОК 6. Загальна та неорганічна хімія, ОК 8 Комп'ютерні інформаційні системи та технології, ОК 9. Фізика, ОК 12 Інженерна та комп'ютерна графіка, ОК18 Загальна хімічна технологія, ОК 32. Навчальна практика.

Корезвізити: ОК25 Основи проектування виробництв неорганічних і органічних в'язучих та композиційних матеріалів.

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів / год.	3/90
Семестр викладання дисципліни	6 (порядковий номер семестру)
Розподіл часу за навчальним планом:	
– лекції, год.	16
– практичні (семінарські) заняття, год.	16
– лабораторні заняття, год.	
– самостійна робота, год.	58
– курсовий проєкт, год.	-
– курсова робота, год.	-
– розрахунково-графічна робота (контрольна робота), год.	-
підготовка та складання екзамену, год.	-
Підсумковий контроль (залік або екзамен)	залік

4. Компетентності:

Інтегральна компетентність:

К1. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми хімічних технологій та інженерії, що передбачає застосування теорій та методів хімічних технологій та інженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК6. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні..

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК1. Здатність використовувати положення і методи фундаментальних наук для вирішення професійних задач.

ФК2. Здатність використовувати методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації об'єктів хімічної технології та промислової продукції.

ФК3. Здатність проектувати хімічні процеси з урахуванням технічних, законодавчих та екологічних обмежень.

ФК7. Здатність враховувати комерційний та економічний контекст при проектуванні хімічних виробництв.

ФК9. Здатність використовувати знання про будову в'язучих речовин, їх хімічні властивості для розуміння властивостей будівельних матеріалів, механізмів хімічних процесів в технології отримання і твердіння в'язучих речовин.

ФК10. Володіти технологією, методами удосконалення технологічних процесів будівництва, експлуатації, обслуговування, ремонту і реконструкції автомобільних доріг та аеродромів, виробництва та використання будівельних матеріалів, виробів і конструкцій

5. Очікувані результати навчання з дисципліни

ПР05. Розробляти і реалізовувати проекти, що стосуються технологій та обладнання хімічних виробництв, беручи до уваги цілі, ресурси, наявні обмеження, соціальні та економічні аспекти та ризики.

6. Методи навчання:

- МН1 вербальні (лекція, пояснення, розповідь);
- МН2 наочні (ілюстрація, демонстрація);
- МН3 практичні (різні види вправ і завдань, виконання розрахунків);
- МН4 пояснювально-ілюстративні (пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами, презентація);
- МН5 репродуктивний (виконання різного роду завдань за зразком);
- МН6 активного навчання (виконання індивідуальних завдань)..

7. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

–«відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

–«незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій

поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100- бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
повторне складання							
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів;
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;

– виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності– 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89		B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79		C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66		E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0-34		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

4 Результат навчання оцінюється:

– за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 2.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

8. Засоби діагностики результатів навчання:

ФМО2 – підсумковий контроль (залік)

ФМО3 – усний контроль (бесіда)

ФМО4 – письмовий контроль (контрольні роботи, індивідуальні завдання)

ФМО5 – тестовий контроль (стандартизовані тести, підсумкові комплексні тести)

ФМО7 – практична перевірка (захист практичних робіт, презентації виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах,)

9. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин (очна)	Літера-тура
1	ЛК «Підприємство як суб'єкт господарювання»	2	1-3
	ПР «Підприємство як суб'єкт господарювання»	2	
	СР «Проблеми розвитку промислових підприємств в Україні»	4	
2	ЛК «Основні засоби підприємства»	2	2, 4, 6-9
	ПР «Основні засоби підприємства»	2	
	СР «Аналіз ефективності використання основних засобів на підприємствах України»	4	
3	ЛК «Оборотні засоби підприємства»	2	3-9
	ПР «Оборотні засоби підприємства»	2	
	СР «Визначення основних видів оборотних засобів на вітчизняних підприємствах та особливостей їх нормування»	3	
4	ЛК «Персонал підприємства і продуктивність праці»	2	2, 7-9
	ПР «Персонал підприємства і продуктивність праці»	2	
	СР «Проблеми підвищення продуктивності праці персоналу на вітчизняних підприємствах»	3	
5	ЛК «Оплата праці персоналу підприємства»	2	3, 4
	ПР «Оплата праці персоналу підприємства»	2	
	СР «Особливості формування ефективної системи стимулювання праці персоналу на підприємствах України»	3	
6	ЛК «Витрати підприємства і собівартість продукції»	2	3,5
	ПР «Витрати підприємства і собівартість продукції»	2	
	СР «Напрями зниження собівартості продукції та послуг»	4	
7	ЛК «Ціноутворення та фінансовий результат діяльності підприємства»	2	1-5
	ПР «Ціноутворення та фінансовий результат діяльності підприємства»	2	
	СР «Напрями удосконалення цінової політики вітчизняних підприємств»	3	
8	ЛК «Інвестиційна діяльність підприємства»	2	4-8
	ПР «Інвестиційна діяльність підприємства»	2	
	СР «Напрями інвестування на вітчизняних підприємствах»	4	
Разом	ЛК	16	
	ПР (ЛР, СЗ)	16	
	СР	58	

10. Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових занять:
не передбачені навчальною програмою.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення: ноутбук або ПК, екран, проектор.

12. Рекомендовані джерела інформації.

1 Горбач Л.М., Котляров В.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2021. 620 с.

2 Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства : навчальний посібник. 2-ге видання. Київ : ЦУЛ, 2019. 480 с.

3 Економіка підприємства : підручник : у 3 т. / Харків. нац. автомоб.-дор. ун-т ; за ред. А. В. Непрана, І. Ю. Шевченко. Харків : Вид-во Іванченка І.С., 2024. Т. 1. 537 с.

4 Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.

5 Горбач Л.М., Котляров В.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2021. 620 с

6 Мацибора В.І., Збарський В.К., Мацибора Т.В. Економіка підприємства: навчальний посібник. К.: Каравела, 2023. 320 с.

7 Економіка підприємства: навч. посібник (у схемах і таблицях); кол. авторів; за заг. ред. д.е.н. Фісуненко П. А. Дніпро : ДДУВС, 2024. 150 с.

8 Економіка підприємства: навчальний посібник / О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л. О. Болтянська. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.

9 Підлісна, О.А., Покровська Н.М. Економіка, організація та управління хімічних підприємств. Практикум : навчальний посібник для студентів спеціальності 161 «Хімічні технології та інженерія». Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 134 с..

Допоміжна література.

1 Гринчуцький В.І. Економіка підприємства : навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ, 2019. 304 с.

2 Дмитрієв І.А. Економіка виробництва: навч. посібник / Дмитрієв І.А., Близнюк А.О., Поясник Г.В., Шершенюк О.М.. – Х.: Стиль-Іздат, 2017. – 282 с

3 Економіка підприємств автомобільного транспорту : навчальний посібник для самостійної роботи та поточного контролю знань студентів закладів вищої освіти / І. А. Дмитрієв, О. С. Іванілов, І. Ю. Шевченко, І. М. Кирчата. Харків : ФОП Бровін О.В., 2018. 308 с.

4 Костенко Ю.О., Короленко О.Б., Гузь М.М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. № 43. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1758>

5 Прокопенко М.В., Костенко Ю.О. Удосконалення механізму оплати праці за допомогою мотиваційно - стимулюючих складових «змагальних» технологій та надтарифних виплат. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: зб. наук. праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. Харків: Стиль-Іздат. 2022. № 2(29). С. 92–105.

6 Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <http://www.portal.rada.gov.ua>
2. Кабінет міністрів України: веб-сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Державний комітет статистики України: веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Міністерство Фінансів України: веб-сайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
5. Національний банк України : веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>

Розробник:

канд. техн. наук, доцент
«27» серпня 2025 р.

Юрій КОСТЕНКО

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри ЕП
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

д-р екон. наук, професор
«28» серпня 2025 р.

Оксана ДМИТРІЄВА

Погоджено

Гарант освітньої програми

д-р. техн. наук, професор
«29» серпня 2025 р.

Тетяна НЕНАСТІНА

Декан дорожньо-будівельного факультету

д-р. техн. наук, професор
«29» серпня 2025 р.

Сергій Бугаєвський